

■ COLUMNA

Absurd e nunresponsabel

DA GIUSEP NAY

Nossa constituziun federala è ed ha da restar la suprema funtauna da noss dretg. Ella di dentant che la confederaziun ed ils chantuns han da resguardar il dretg internaziunal e che quel è decisiv per il tribunal federal e per las autras autoritads incaricadas d'applitgar il dretg. Il sulet gist vid la strategia d'ina partida – atgnamain minoritara che sa cumporta dentant sco sch'ella fuss il pievel svizzer e sefutra dal dretg – da cumbatter per princip dretg internaziunal e da metter noss dretg encunter e sur quest è che ses represchentants vulan novissimamain midar la constituziun e betg pli simplamain violar ella cun iniziativa che cunterfan als dretgs umans garantids tant en nossa constituziun federala sco en la convenziun europea dals dretgs umans.

Ma vuler metter noss dretg nazional sur il dretg internaziunal è absurd. Il dretg internaziunal public è quest dretg che vala tranter ils pievels e lur stadis sin fundament d'in consens da convivenza e da contracts concludids er entras la Svizra libramain e democraticamain tenor sia constituziun. Negin che fa contracts cun auters, er in stadi na sa far valair che

mo ses dretg valia en cas da dispeta e mo ses derschaders decidian. Quai fiss absurd, ma occupa politichers e medias tuttina dapi emnas e mais. Era la Svizra sto, sch'ella concluda contracts internaziunals, sa tegnair vid quests tenor il dretg internaziunal. La convenziun internaziunala sur il dretg da contracts, acceptada er entras la Svizra, di expressivamain che naging stadi sappia sereferir sin l'agen dretg per betg respectar il dretg internaziunal contractau. Ina regola che sa chapescha da sesez duess encunter tuttas reglas betg valair per la Svizra? Ina absurditad e tuttina negin che metta fin a tals discurs.

In dals contracts ils pli importants internaziunals è la convenziun europea dals dretgs umans che era la Svizra ha sutta-

scrit. Quella garantescha praticamain ils medems dretgs fundamentals sco nossa constituziun federala: lezza cuntegn mo anc dapli dretgs fundamentals ed umans. Betg vulair respectar la convenziun europea dals dretgs umans vul dir era betg vulair respectar nossa constituziun federala. Era quella prescriveva che tut ils carstgauns èn eguals avant la lescha e che la dignitad da l'uman è da respectar e da proteger. Ella di medemamain ch'il dretg è la basa ed il limit da tutt'activitad dal stadi e che tuttas mesiras statalas ston esser commensuradas, er quellas encunter persunas da l'exteriur. Betg vulair dar ils medems dretgs a communitads religiusas autras che cristianas cun scumandar minarets u vels purtads ord motivs da la religion sco era vulair expulsar persunas da l'exteriur automaticamain e senza respect commensurau da lur dretgs umans sco cunzunt l'integritad persunala, cunterfa betg mo al dretg internaziunal, mabain er a noss dretg svizzer. Che quai è er nunsvizzer ed inuman sco er nuncristian duess atgnamain betg stuair vegnir clamà en memoria. Vulair sa deliberar dal dretg internaziunal è perquai er nunresponsabel. Ma nua èn ils politichers cun responsabladad?